

DOBOS KLÁRA

„Itt még a pincében is vannak szobrok Szűz Máriáról”

Hitvallás homokkőben

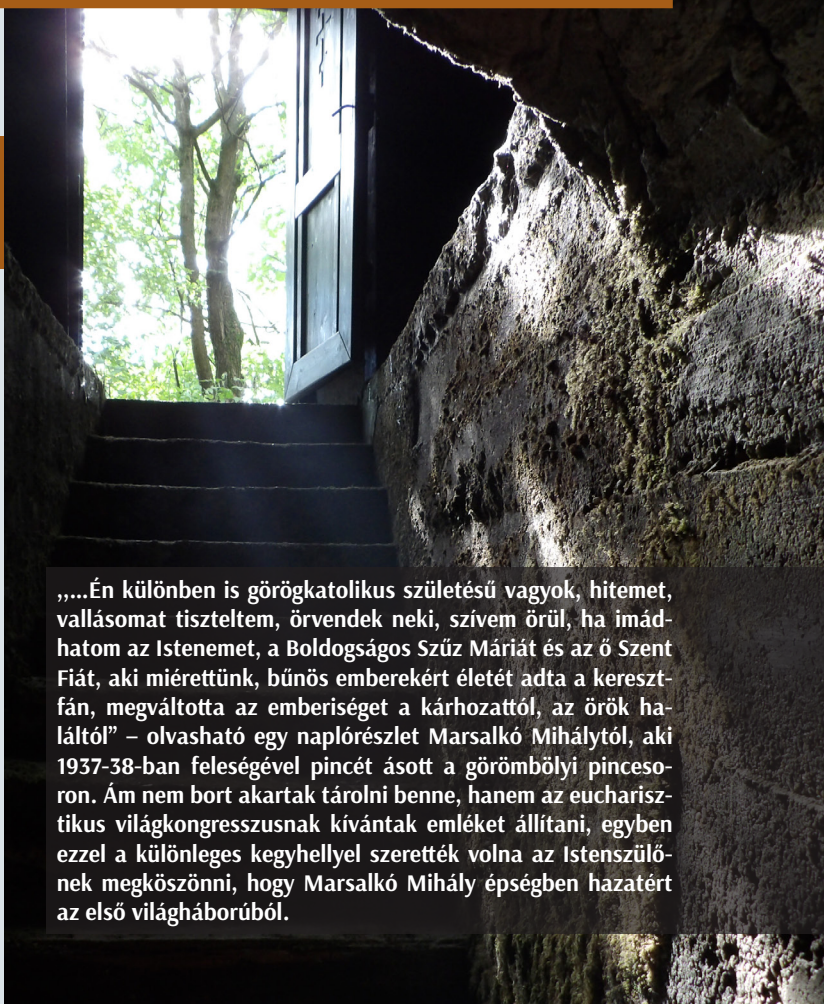
Marsalkó Mihály és felesége, Lukács Erzsébet Veronika lányuk megrázó halála után két évvel, 1937-ben vásároltak pincehelyet a görömbölyi pincesoron. A naplórakozból is megállapítható kézügyességgel sikerült maradandót alkotni a görömbölyi homokkőbe – kislányuk emlékére is. A szent évre, 1938-ra, az Oltáriszentség tiszteletére Magyarországon rendezett nemzetközi ünnepre elkészült az ásott pincéből az egyházijelképes vésetekkel díszített kápolna.

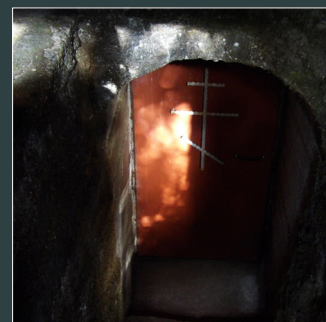
A FRONTHARCOS ÉS AZ ISTENSZÜLŐ

„Köszönöm Istenem, hogy a munkában megsegítettél” – silabizáljuk a kicsit nehézkesen olvasható, megkopott szöveget az elemlámpa fényénél a görömbölyi pincekápolnában. Marsalkó Mihály véste bele, talán mikor befejezte a két éven át tartó munkát, ami alatt a kápolna homokkőből „kiszabadította” a szakrális képeket, szimbólumokat. A kápolna kialakítása átgondoltságról, a templomi elrendezésnek történő megfelelésről s mély vallásosságról tanúskodik.

A görömbölyi homokkőbe szép jelképeket vésett az alkotó. A bejáratnál szemben – mintegy oltárként kialakítva a teret – az Istenszülő látható a gyermek Jézussal. A kápolna mennyezetén a Szentlélek „száll” galamb képében, míg az oldalfalon a koronás magyar címer díszelg. Ez az az

„...Én különben is görögkatolikus születésű vagyok, hitemet, vallásomat tiszteltem, örvendek neki, szívem örül, ha imádhatom az Istenemet, a Boldogságos Szűz Máriát és az ő Szent Fiát, aki miérettünk, bűnös emberekért életét adta a keresztfán, megváltotta az emberiséget a kárhozattól, az örök haláltól” – olvasható egy naplórészlet Marsalkó Mihálytól, aki 1937-38-ban feleségével pincét ásott a görömbölyi pincesoron. Ám nem bort akartak tárolni benne, hanem az eucharisztikus világkongresszusnak kívántak emléket állítani, egyben ezzel a különleges kegyhellyel szerették volna az Istenszülőnek megköszönni, hogy Marsalkó Mihály épségben hazatért az első világháborúból.

elem, amit az első látogatásunk óta eltelt tizenegy év talán a leginkább megviselt, szinte már csak a képzelet láttatja. De másutt is szakadtak már le kisebb darabok, állapítják meg – a görögkatolikus egyházközségéből minket elkísérő férfiak – Csontos János, Kocsis József és Lukács János.

Elemlámpák és pislakoló gyertyák fényében – melyeket az oltár részben Csontos János a pincenyitás után rögtön meggyújtott – megtaláljuk több helyen az alkotó és felesége nevét, monogramját, egy helyen a „frontharcos” feliratot, alatta a valószínűleg Marsalkó Mihály fegyverzetét jelző sisakkal és karddal, illetve a fronton tartózkodás dátumával: 1914–18. Van egy Üdvöz légy, Mária imádsággal körbeírt koszorú is.

Az is megörökött, hogy az elkészült pincekápolna első látogatói Demkó Sándor görögkatolikus és Szita Gyula római katolikus esperes mellett Kiss József, akkori főjegyző voltak (Görömböly akkor még nem tartozott Miskolchoz, önálló volt).

KATONÁSAN A TEMPLOMBAN

Rengeteg értékünk van, melyekről nem is tudunk. A görömbölyi pince-sor már önmagában is különlegesség, de bizonyára sokan nem sejtik az ott élők közül sem, hová vezet az egyik szerény pincelejárát – mely fölé két évvel ezelőtt épült egy kis borház, hogy megállítsa e föld alatti emlék további pusztulását.

A pincekápolna 2003-ig magántulajdonban volt, akkor vásárolta meg a Görömbölyi Görögkatolikus Egyházközség, melynek parókusa 2001-től tizenöt éven át Dudás László atya volt. A kápolna felszentelése 2004. május 31-én, pünkösdhétfőn történt meg, Mária hónapja lévén Parakliszt, Szűzanya-imádságot vezetett az atya.

„Én személyesen ismertem Miska bácsit, mint katonát is, mert mikor a háborús események történtek, én már kilencéves voltam” – meséli Kocsis József egyházközségi tag. „Eljött a templomba egyenruhában, ott állt, mi, gyerekek pedig néztük, s kérdeztük, milyen katona.” (Egy Marsalkó Mihályról szóló tanulmányban is megjelent a kortársak visszaemlékezése: „...ahogy a görög templomban állt katonásan, mindig a Szent Antal-kép előtt”.)

„1960-ban Mikóházára kerültem – folytatja a nyolcvanegy éves Józsi bácsi –, és mikor megtudták, hogy görömbölyi vagyok, mesélték, hogy az ottani híd építését Marsalkó bácsi vezette, aki a hadseregben utász volt, tehát a névjegyét letette több helyen is. A Jóisten nagyon nagy kezűgyességgel áldotta meg. A faragáshoz, rajzoláshoz, festéshez nagyon értett, ezért tudott ilyen emléket hagyni az utókornak. A pinceásásra nem emlékszem, kicsi voltam nagyon, de édesapámék meséltek róla. Elmondták azt is, hogy hébe-hóba felmentek megnézni:

»Mihály, megnézhetjük?« – »Gyertek, persze, nézzétek csak...« Feleségével együtt minden energiájukat, szabadidejüket ennek a pincének szentelték... Nem azért mondom, mert görömbölyi volt, vagy mert ismertem, de ilyen nyersanyagból ilyen képeket, szobrokat alkotni kimondottan nagy tudomány. Kevés munka maradt itt Görömbölyön az utókorra, és mi, görögkatolikusok nagyon örülünk, hogy felfigyeltek erre. Emlékszem arra is, hogy Demkó esperes úr – aki 1936-ban került ide –, amikor tartotta nekünk a hittanórát, akkor mondta, hogy bizony itt még a pincében is vannak szobrok Szűz Máriáról.”

A szerző fényképeivel

TERVEZETT IMAALKALMAK

Dudás László atya – aki felkutatta a pince történetét – már a megvásárlástól tervezte híveivel a kegyhely felújítását, fölé egy borház emelését, abban esetleg misebormúzeum kialakítását. A kis borház – mely megvédeni is hivatott a kápolnát a megromlódástól – 2016-ban készült el, az egyházközség világi elnöke, Szabados Zoltán és munkatársai keze munkája által. Sajnos azonban az 1938 óta tartó „fedéltelesség” megtette a magáét: befolyt a csapadékvíz, a hólé, és károkat okozott...

A tavaly odakerült új parókus, Galambvári Péter atya is járt már a pincénél, és tervezi, hogy különböző imaalkalmakat tartanak majd ott.

*Az érdeklődőknek szívesen megmutatják ezt a különleges, föld alatti „templomot”.
(A 06-46/313-947-es telefonszámon lehet időpontot egyeztetni.)*

RÉSZLET MARSALKÓ MIHÁLY NAPLÓJÁBÓL:

„Magyarországon is volt világkongresszus, szent év 1938-ban. Én elhatároztam, hogy a kongresszus és a szent év megörökítésére egy domborművet fogok készíteni az utókor számára ... én halandó, Isten által megteremtett föld és kőben, saját tulajdonomban, egy föld alatti kis pincében. ... A kisgyermek Jézust a Szűzanya két karja között tartja, mely dombormű gyönyörű látványt nyújt a szemlélőnek. Nekem igen nagy örömöm telik abban, hogy egy vallásos érzelmű keresztény annak a domborműnek megtekintését óhajtja, szívesen kifáradok vele nevezett pincesorra a dombormű megtekintésére...”